

SIGNALLINAN

NR 35 SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING Juni 2015

Pris 40 kr



(Foto 1979, Owe Jonsson)

Innehållsförteckning:

Dykarledaren
Årsmötesprotokoll 2015
Från Skärgårdsmässan 2015
Expedition Röda havet – 60 år sedan

SDHF tidiga historia
Om Kulturarvsdagen 2015
Besök under våren
Våra sponsorer

Omslagsbild: Dyktankhuset fotograferat av Owe Jonsson i januari 1979 i samband med att marinen skall lämna Dyktankhuset. På bilden ser man resterna av det staket och grind som markerade att det var ett militärt område. Till vänster i bakgrunden ses gamla Vasamuseet förtöjt vid Alkärrret.

Styrelsen

Birgitta Forsén, ordförande	070-7405023	birgitta.forsen@gmail.com
Bert Westenberg, vice ordf.	070-2379652	bert.westenberg@bredband.net
Hans Bohlin, sekreterare	073-6148410	gosub70@gmail.com
Åke Johansson, kassör	08-133570	ake.johansson@electro.se
Lars Gustafsson, klubbmästare	070-5950536	lars.gustafsson@interspiro.com
Berndt Lennholm, ledamot 1	076-3242535	berndt.lennholm@gmail.com
Kent Forsén, ledamot 2	070-3743951	kent.forsen.mma@telia.com
Steven Eriksson, suppleant 1	070-3743951	steveneriksson@yahoo.se
Olle Sandelin, suppleant 2	070-9315008	olle.sandelin@telia.com

Adjungerade:

Tomas Jangvik	08-7114375	tomas.jangvik@gmail.com
Hans Örnbaden	073-2503935	hans@ornbaden.se

Hedersmedlemmar

Bertil Jung	1997 † 2014	Bo Cassel,	1998 † 2004
Anders Muren,	1999 † 2001	Ingvar Elvström,	2000 † 2000
Bengt Börjesson,	2001	Claes Lindemark,	2005 † 2013
Ove Dahlstedt	2006	Dennis Österlund	2008 † 2007
Uno Jakobsson	2012 † 2006	Åke Folin	2014
Hans Örnbaden	2014		

Sponsormedlemmar:

Guld:

Ingenjörfirma Curt Nyberg AB
Aleris Flyg- och dykmedicin
Interspiro AB
Poseidon Diving Systems
Trelleborg Protective Products AB
NDE Sweden AB
Kråkås Marina
Svenska Sportdykarförbundet

Silver:.

Fartygsmagasinet i Stockholm AB
HydroCosmos
AirMedic.se
Yrkesdykarskolan Göteborg
Svensk Brand och Dykteknik
Dan Berg Elprodukter AB
CBM Produkter
ÖPD, Göteborg

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING, SDHF

Besöksadress: Djurgårdsvägen 36 B, 115 21 Stockholm

Organisationsnummer: 802422-8457

Medlemsavgift 2015, 250 kr insätts på pg 4400251-7

Glöm inte att meddela adressändring och/eller e-postadressändring till: info@sdhf.se

Redaktör: Hans Örnbaden, hans@ornbaden.se.

Ansvarig utgivare: Föreningens ordförande, Birgitta Forsén, birgitta.forsen@gmail.com

Webbredaktör och ansvarig för www.sdhf.se är Johan Carlsson, webmaster@sdhf.se

Dykarledaren

Ordföranden har ordet!

Så är det snart sommar igen i alla fall när man tittar i almanackan. Vårt avlånga land visar stor variation beträffande hur långt värme och växtlighet har kommit. Ett säkert vårtecken är i alla fall Skärgårdsmässan, som ägde rum 22-24 maj på Djurgården i Stockholm. (se separat artikel i tidningen)

Som ny ordförande i föreningen fick jag uppleva denna begivenhet för första gången. Vi passade förstås på att ha öppet Dyktankhuset under lördagen och söndagen och demonstrerade tungdykning. Tack alla, som ställde upp och jobbade hårt för att detta skulle kunna genomföras! Det var ett stort stort privilegium att få ta emot alla gäster, som ville besöka Dyktankhuset. Inte utan att man kunde känna sig glad över att få representera Svensk Dykerihistorisk Förening. Vi kan alla känna oss stolta över ett så intressant och välfyllt museum. vore än större om det dessutom kunde hållas öppet ännu mer. Ni som är intresserade av att hjälpa till med detta, kan få en introduktion om hur det går till. Man kan t ex gå parallellt med någon av våra ansvariga. Se efter i kalendern på vår hemsida www.sdhf.se när Dyktankhuset hålls öppet eller kontakta Hans Örnhagen tel 073-250 39 35. Jag lovar, att det är ett tacksamt uppdrag att få möta vetgiriga och intresserade besökare, väl värt ”mödan”.

Just nu är jag helt tagen efter att ha läst ett antal äldre nummer av Signallinan. Som relativt ny i föreningen inser jag vilket enormt arbete, som ligger bakom räddningen av Dyktankhuset och dess uppbyggnad och inte minst insamlingen av alla föremål. Alla dessa arbetsvilliga eldsjälur! Det känns tryggt att leda en förening, där så stor kunskap och kraft finns men fler friska krafter är välkomna.

Nästa begivenhet och utmaning blir ”International Historical Diving Event”, som äger rum i Svanesund på Orust 14 – 16 augusti. Du har väl inte glömt att anmäla dig. Det finns fortfarande några platser kvar. (Se hemsidan!) Mötet i Svanesund är ett ypperligt tillfälle att stifta bekantskap med gelikar från Italien i söder, Storbritannien i väster och Finland i öster. Självt tycker jag det skall bli ruskigt spännande! Kanske vi ses på Orust i augusti?

En riktigt härlig sommar önskas er alla av Birgitta från ett för närvarande soligt Mölndal!

Vi driver Dyktankhuset tillsammans med
SJÖHISTORISKA
www.sjohistoriska.se

**Protokoll fört vid årsmöte i Svensk Dykerihistorisk Förening
Org Nr 802422-8457**

Sid 1(2)

Datum: 2015-03-15 kl 13.00 till 14.00

Lokal: Dykmässan, Tegel, Nacka strand mässan, Stockholm

Närvarande: 19 medlemmar samt tre fullmakter, samt en gäst. Enligt separat röstlängd.

1 Mötet öppnas.

Viceordförande Birgitta Forsén hälsade alla välkomna och förklarade mötet för öppnat.

2 Val av ordförande och sekreterare för årsmötet.

Olle Neckman från föreningen Sjögården, Stockholm valdes till ordförande och Hans Bohlin till sekreterare.

3 Mötets behöriga utlysande.

Kallelsen utsänd den 2015-02-14. Årsmötet godkände utlysandet.

4 Val av två medlemmar att jämte ordföranden och sekreteraren justera årsmötesprotokollet.

Till justerare valdes Per Bjerde och Gösta Eggertsen.

5 Genomgång av styrelsens förvaltnings och verksamhetsberättelse, samt ekonomisk redovisning för verksamhetsåret.

Ordföranden gick igenom utsänt material. Berättelserna godkändes och lades till handlingarna.

6 Revisorernas berättelse.

Revisionsberättelsens lästes upp av Mathias Holm och lades till handlingarna.

7 Beslut angående ansvarsfrihet för styrelsen under verksamhetsåret 2014.

Årsmötet beslutade att ge styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

8 Beslut om årsavgift för medlemmar och sponsorer för år 2016.

Årsmötet beslöt följande:

Enskild medlemsavgift:	250 kr
Silversponsor:	2 500 kr
Guldsponsor:	5 000 kr
Platinasponsor:	10 000 kr

9 Genomgång av styrelsens budgetförslag gällande verksamhetsåret 2015.

Ordförande presenterade budgetförslaget för årsmötet.

10 Beslut om budgeten för 2015.

Årsmötet godkände presenterat budgetförslag.

11 Val av ordförande och sekreterare på två år.

Årsmötet valde Birgitta Forsén till ordförande och Hans Bohlin till sekreterare på två år.

12 Val av vice ordförande och kassör samt klubbmästare på ett år.

Årsmötet valde Bert Westenberg till vice ordförande och Åke Johanson till kassör samt Lars Gustafsson till klubbmästare på ett år.

13 Val av två styrelseledamöter på ett år.

Årsmötet valde Bernt Lennholm och Kent Forsén till styrelseledamöter.

14 Val av två styrelsesuppleanter på ett år.

Årsmötet valde Steven Eriksson och Olle Sandelin till styrelsesuppleanter.

15 Val av två revisorer på ett år.

Årsmötet valde Ola Lindh, sammankallande, och Imre Botos till revisorer.

16 Val av en revisorssuppleant på ett år.

Årsmötet valde Mathias Holm till revisorssuppleant.

17 Val av valberedning, sammankallande skall utses på ett år.

Årsmötet valde Rolf Åhrman som sammankallande samt Stig Insulan.

18 Övriga val. Adjungerande till styrelsen på ett år.

Årsmötet valde Tomas Jangvik och uppdrog åt styrelsen att utse övriga adjungerade ledamöter vid behov.

19 Genomgång av till mötet inkomna skriftliga motioner eller frågor.

Årsmötet beslutade på förslag från styrelsen att ej genomföra titeln Hedersstyrelseledamot i SDHF och posten Hedersstyrelseledamot i stadgarna enligt tidigare förslag.

20 Övriga frågor.

Bert Westenberg tackade valberedningen och Birgitta Forsén för en enastående insats.

21 Mötet avslutas.

Ordföranden tackade de närvarande för visat intresse och förklarade årsmötet för avslutat.

Vid protokollet:

Hans Bohlin

Olle Neckman

sekreterare vid årsmötet

Justeras:

ordförande vid årsmötet

Justeras:

Per Bjerde

Gösta Eggertsen

#

Vi saknar följande exemplar av Dykkehistorisk tidskrift

1 – 12, 29, 37, 43, 52 och 53. Hittar ni något av exemplaren hemma märkta SDHF så var snäll lägg det på kontoret, översta planet eller posta det till

Svensk dykerihistorisk förening,

Djurgårdsvägen 36B

115 21 Stockholm

Skärgårdsmässan 2015

Den 22–24 maj arrangerades sedan vanligt Skärgårdsmässan i Wasahamnen på Djurgården i Stockholm. Detta var den 26:e i ordningen. En lång rad programpunkter och ett stort antal utställare lockade många besökare. Bland det breda utbudet fanns en traditionell marknad där man kunde köpa hantverk av olika slag, delikatesser, prydnadssaker, fårskinns och färgglad keramik och en massa andra prylar som inte tycktes ha så mycket med sjö och skärgård att göra. Även aktiviteter som regatta och utflykter arrangerades. Det hela ramades in av spelemän och i Wasahamnen samlades ett stort antal veteranbåtar, en del riktiga klenoder, som den intresserade kunde avnjuta. Den hungrige kunde ruinera sig i Spritmuséets restaurang eller besöka ett restaurangtält, äta stekt strömming, grillad korv, rökta räkor eller bara ta en glass.



Johannes Östlund-Sjölund var stormförtjust i att närmare få bekanta sig med den tekniskt avancerade ubåten "Doppingen".

Naturligt inslag

SDHF passade på att mitt i denna "Kiviks marknad" hålla Dyktankhuset öppet generöst med fritt inträde. Många människor som passerat detta hus flera gånger utan att veta vad som döljer sig innanför väggarna, blev både glatt överraskade och imponerade av alla spännande och tekniskt intressanta föremål som finns i



Leder tankarna till "Kiviks marknad".

huset. Det visade sig att Dyktankhuset är ett populärt besöksmål för människor i alla åldrar, även de som inte har någon anknytning till dykning utan lockas hit av ren nyfikenhet. Många av besökarna var äldre med egen erfarenhet av yrkesdykning eller sportdykning och nostalgiska minnen poppade upp bland flera av dessa. Många yngre besökare var stormförtjusta över vad de såg och upplevde. Intrycket de lämnade efter sig, talar för att Dyktankhuset kan ha en viktig funktion att fylla för nyrekrytering av unga dykare. Gemensamt för de allra flesta besökare var att man imponerades av den stora samlingen teknisk utrustning och de många dykardräkterna, den stora tryckkammaren och dyktanken inte att förglömma.

Tungdykning

SDHF demonstrerade dykning med tung utrustning både lördag och söndag och bjöd på tre dyk vardera dagen. Även om man inte tillhörde SDHF, men kunde styrka att man var certifierad dykare, kunde man få prova den tunga utrustningen - och tung var den. Med blyskor som vardera väger 12 kg, bröstplåt och hjälm som väger 30 kg och därtill midjevikter, kom hela tungdykardräkten att väga ca 80 kg, något som man inte gärna tar några långpromenader med. Det ska här poängteras att SDHF vill rikta ett stort tack till Hans Agerstig, som har vänligheten att låna ut denna fina och dyrbara utrustning till föreningen.

En ständig fråga vid utomhusmässor är hur vädret ska bli. Skulle vädrets makter ställa upp? En regnskur kom på lördag, varvid Lasse Gustafsson omedelbart utrustade sina medarbetare med robusta regnställ. Kanske tack vare detta rådiga agerande klarnade det till allas glädje snabbt upp, vilket naturligtvis även avspeglades i antalet åskådare när tungdykarna kläddes på och av.



Åke Johansson, vår kassör, dyker med tung utrustning.



När luftpumpen börjat leverera luft till dykaren skruvar Åke Johansson med van hand på hjälmglaset



Så här ser en riktig tungdykare ut (Lasse Gustafsson)



Att kämpa sig upp för den stabila trätrappan är inget latmangöra, det

Många förberedelser

De nödvändiga förberedelserna inför ett tungdyk är minst sagt fysiskt krävande. Bara att ställa fram den över 100 år gamla och ca 100 kg tunga luftpumpen som ska förse dykaren med luft är en prestation. Det är på gränsen att fyra stora starka karlar klarar av att bära ut pumpen från Dyktankhuset till bryggan där dykningen ska ske. Redan i detta skede börjar intresserade åskådare samlas.

Medan dykaren tar på sig en ylleoverall som gör att han närmast påminner om en grå nallebjörn, bärs den tunga luftslangen och hjälmen fram. Dykaren får först hjälp med att komma i dräkten. Därefter ska dräkten och bröstplåten sammanfogas med rejäla förskruvningar och så hjälmen som skruvas på, handskar med specialtätning och 20 kg midjeviker. När luftpumpen bemannats och börjar leverera luft kan det sista hjälmglaset skruvas på, allt sker i en bestämd ordning. Telefonförbindelse mellan dykledaren och dykaren kopplas på. Tungdykning är en upplevelse, både för den som tittar på och den som är inne i dykardräkten och är helt beroende av dem som drar runt luftpumpen.



Att bära fram den 100 kg tunga luftpumpen är en prestation. Henrik Johansson tittar på, medan Lasse Gustafsson, Christian Johannesson, Hans Bohlin och Hans Forsman kämpar

Uppskattad uppvisning

Dykning med tung utrustning leder fantasin till sagornas värld med skattkistor på havets botten. Den är uppskattad bland allmänheten, därom vittnar de stora åskådarskaror som samlades varje gång det drog ihop sig till dykning. Dykaren är mycket otymplig och har svårt att röra sig ovan vattnet. Inte heller är det med lätthet man tar sig ned och upp för t ex en trappa iklädd den tunga utrustningen, något som jag själv, tack vare benäget bistånd av erfarna och kunniga Lasse Gustafsson, Hans Bohlin och Åke Johansson, fick erfara. Att komma ner i vattnet är en befrielse, där skulle man kunna stanna länge. Utanför bryggan i Wasahamnen är vattensikten dock inte särskilt imponerande, ca 40-50 cm, men till min stora förtjusning var abborrarna orädda och snarare nyfikna. Jag har



En "Old Sea Dog", marineläkaren Sverker Westin i samspråk med SDHF:s ordförande Birgitta Forsén.

aldrig tidigare under mer än 50 års sportdykning kommit så nära denna färgglada fisk. Varje gång dykaren åter kom upp på bryggan efter at ha kämpat sig upp för den stabila trätrappan applåderade åskådarna, något som dykaren gjort sig väl förtjänt av.

Nästa år

Till Skärgårdsmässan 2016 planerar SDHF att visa upp inte bara dykning med tung utrustning , utan även en rad andra typer av dykning. Mässbesökarna kommer då även att få bekanta sig med dykare som använder lättare, mera moderna dräkter och andningsapparatur. Det blir ett spännande evenemang. Missa inte den uppvisningen.



Kent Forsén



Kanske ett av dykningens nytillskott - 11-årige Charlie Engdahl uttryckte stor förtjusning när han fick prova den tunga dykarhjälm.

Silversponsorer

#



#



Expedition Röda Havet – 60 år sedan



Det var en oförglömlig syn för expeditonsledaren Curt Lindblad när han den 15:e januari 1955 såg m/y Red Sea stäva ut genom isflaken i Göta älvs mynning och försvinna mot horisonten. Målet var Röda Havet, som ansågs ha världens klaraste och fiskrikaste vatten. Att detta var starten på dykhistoria var det ingen som tänkte på. Vid denna tidpunkt var dykutrustning inte var mans egendom och sportdykningen hade ännu inte kommit igång på allvar.

Egentillverkad utrustning

Det är nu drygt 60 år sedan ett gäng unga göteborgare i Väst kustens Dykarklubb gjorde denna legendariska resa. Utrustade med egenhändigt tillverkade luftapparater och vattentäta kamerafodral, gav man sig iväg på en minst sagt äventyrlig långresa. Båten var en 50 år gammal 67 fot lång Brixham-kutter med en 120 hästars Bolinder tändkulemotor. Den hade tidigare använts till fiske men fått genomgå en omfattande ombyggnad inför denna expedition.

Enorm byråkrati

För att komma till Röda Havet måste man inte bara passera Suez-kanalen. I Egypten måste man även ta sig igenom en enorm byråkrati för att få nödvändiga tillstånd. En stor del av den egyptiska Röda Havskusten var militärt område. Detsamma gällde den sudanesiska och saudiarabiska kusten. Över all förväntan lyckades man dock få tillstånd att dyka och filma även i Saudiarabien. Svenska Utrikesdepartementet (UD) fanns med i det minst sagt krävande förberedelsearbetet och berörda beskickningar engagerades, vilket gav projektet en officiell prägel.

Oförglömliga upplevelser

I Egypten blev man väl bemött, både av höga militärer som intresserat tog del av den kvalificerade utrustning som fanns ombord och av vetenskapsmän inom marinbiologi, med vilka man kom att ha ett ömsesidigt givande samarbete.

I Sudan besökte Red Sea de kända spektakulära platserna Suakin söder om Port Sudan samt fyrplatsen Sanganeb och Mohammed Qol i norr. Besök på korallöar fick de unga göteborgarna att känna sig som Robinson Kruse. Man dök och filmade även på Umbria, det italienska fartyg som sänktes 1940 för att lasten av fordon, ammunition och förnödenheter inte skulle komma fram till trupperna i Eritrea.

Red Sea besökte även hamnstaden Jidda i Saudiarabien, som efterlämnade ett starkt intryck av medeltiden, förhärskad av religionens hänsynslösa gissel av grymhet och intolerans. Innan man kunde lämna den saudiska kusten gick Red Sea olyckligtvis även på grund så hårt att det kunde ha slutat riktigt illa.



Curt Lindblad 1956

Fascinerande bok

Allt detta beskrivs utförligt av Curt Lindblad, som både var expeditonsledare och en av initiativtagarna till hela äventyret, i boken Expedition Röda Havet som givits ut av Bonniers förlag. Där berättas om de oförglömliga upplevelser som de unga männen hade vid sina möten med Röda Havets hajar, rockor, stora stim av barracudor och det enorma fisklivet på korallreven. Att läsa Expedition Röda Havet 60 år senare är en upplevelse i sig.

Kent Forsén

Red anm. Gå och se utställningen på Uddevalla museum. Invigning 22 augusti kl 13. Se filmen kl 14.

SDHF HISTORIA

Hans Örnhagen

Den följande texten är ett försök att beskriva Svensk dykerihistorisk förenings 35-åriga historia och dessutom belysa lite av historien bakom det hus som kom att bli orsaken att SDHF bildades. Manuskriptet är ännu inte färdigt i alla delar, men som blänkare i vår medlemstidning fyller det sin funktion i och med att medlemmar/läsare, som finner att detaljer saknas eller att något är felaktigt, har möjlighet att höra av sig till redaktören. Det skall också sägas att med alla intressanta bilagor är texten redan så lång att detta ni nu har framför er bara är första delen.

Hur började det?

Hans Örnhagen, docent vid fysiologiska institutionen i Lund och marinläkare i reserven får 1978, genom sina kontakter och i samband med sitt arbete vid dykeriexperiment i Dyktankhuset på Galärvarvet veta att Dyktankhuset skall rivras efter att verksamheten där flyttat till ett nybyggt dykerimedicinskt laboratorium, MDC vid Hårsfjärden. I samband med verksamheten vid Dyktankhuset träffas Kk Bo Cassel och Hans Örnhagen. Man diskuterar hur man skulle kunna gå till väga för att rädda Dyktankhuset från rivning och där inrätta ett dykerihistoriskt museum. Det visar sig att man börjat planera för flytt redan i början av 1970-talet. År 1974 stod det klart att nybyggnationerna inte kunde ske i den ursprungligt planerade takten och Fortifikationsförvaltningen fick ansöka hos kungliga Djurgårdens förvaltning om förlängd vistelse på Djurgården fram till årsskiftet 1977-78. Dokumentet där Dyktankhusets öde beseglas är återgivet i dokument-samlingen på sidan 11. Den i dokumentet nämnda ritningen finns inte i SDHF arkiv, men enligt vad som sades så skulle det anläggas gräsmatta från Djurgårdsbron till Galärskjulen. Galärdockan, där Vasa ligger idag, skulle fyllas med sprängsten och täckas med gräsyta.

Vilka kunde tänkas vara intresserade?

På vårvintern 1979 har man (Cassel/ Örnhagen) fått klart för sig att vare sig marinen eller Sjöhistoriska museet har intresse eller möjlighet att spara Dyktankhuset för framtiden. Man beslutar, efter att ha förhört sig om intresset runt om i "Dyksverige" att göra ett upprop och kalla till möte 23 maj 1979. En pressrelease utformas, som bland annat noteras av Sydsvenska dagbladet Snällposten i Malmö. (Orsaken till att SSD tog in notisen var säkert att den skickades från Hans Örnhagen, docent vid Fysiologiska institutionen vid Lunds Universitet, och att en "skåning" engagerade sig i Stockholms-angelägenheter).

På uppropet, som finns avbildat på nästa sida, ser man namnteckningen av flera av dåtidens dykerimedicinare, bland annat professor Carl Magnus Hesser vid Karolinska Institutet, marinens dyköverläkare Hans Röckert, Dr Claes Lindemark vid Marinens Undersökningscentral, MUC i Karlskrona samt Chefen för FOA 58 Docent Anders Muren, som hade sitt dagliga värv som ledare för den dykerimedicinska forskningen vid Dyktankhuset.

fallfärdig ladugård i Varnhem. El- Sverige.

Förening vill rädda dykerilabbet

Bevara marinens gamla dykerilaboratorium på Galärvarvet i Stockholm!

Det är första och främsta målet för Svensk Dykerihistorisk Förening som bildas i dag vid ett möte i Stockholm. Ett rivningshot hänger över dykerilaboratoriet. Istället vill intressenterna förvandla det till ett levande museum.

Bakom initiativet står främst Svenska sportdykarförbundet, men även marinen är intresserad liksom Djurgårdsförvaltningen som har anläggningen på sin mark.

Att riva det gamla laboratoriet skulle innebära ett stort kulturhistoriskt misstag, anser initiativtagarna. Galärvarvets dykerilaboratorium utgör kärnan i svensk dykutveckling. Där finns också förmodligen världens äldsta tryckkammare som fortfarande är i brukbart skick. Där finns vidare en brukbar övningsbassäng med utstigningsluss.

Här finns utomordentliga möjligheter att skapa ett levande museum. Förutom traditionell museal verksamhet kan man visa aktiv dykning och provtryckning av dykare.

Eftersom anläggningen fortfarande är godkänd för bruk skulle Sportdykarförbundet kunna använda den i sin utbildning av dykare.

Dykerilaboratoriet ligger granne med Wasavarvet och borde därför kunna locka åtskilliga besökare, anser initiativtagarna.

SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN

KRUSEGATAN 19, MALMÖ
Postadr: Box 145, 201 21 Malmö

Telefon: 040-93 60 00
Telefonannonser: 93 44 00

Telegramadress: Sydsvenskan
Telex: 323 18 och 321 77
Annonsväxel telex 325 00
Jourtelefon hembäring 040/721 00

Chefredaktör
Olaf Wahlgren
Andre redaktör
Nils Ivar Ivarsson
Redaktionschef och ansvarig utgivare
Fredrik Roos
Bitr redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Ulf Bjurnemark
Kulturredaktör
Nils Gunnar Nilsson
Verkställande direktör
Leif Ingvaldsson

Abonnementspriser		
12 månader	(Helår)	460,-
6 "	(Halvår)	233,-
4 "	(Tertial)	160,-
3 "	(Kvartal)	119:50
1 månad		42,-
Postgiro:	Annonsnr	2 45 50-6
Bankgiro:	Annonsnr	109-23 11
	Abonnemang	109-23 29

Ovanstående postgiro- och bankgiro-nummer gäller ej vid inbetalning till filialer utan endast till huvudkontoret, Malmö.

SDS:s medeltetoupplaga
1978

Per dag	118 605
Per vardag	114 325
Per söndag	143 459

Annonsprislista på begäran

SYDSVENSKA DAGBLADETS AB
Malmö 1979



Hans Örnhagen med ryggen mot huset hälsar de församlade välkomna



Inspektion av utstigningstanken Från vän: Bert Westenberg, Göran Romare, Björn Mohlin, Berndt Lennholm och Erik Harnesk.



På bottenplan från vän: Anders Muren, Bo Cassel, Sten Lagerstedt, Per Edvin Fälting, okänd, okänd, Erik Harnesk och CarlMagnus Hesser.

Ej på bild, men med på mötet 27 maj 1979, var Bo Sahlholm KTH, Rune Håkansson FortF, Åke Linde KDF Tomas Jangvik SSDF, som också är fotograf för samtliga bilder här.

Vid mötet på dyktankhuset beslöts att instifta en förening med uppdrag och målsättning att bevara Dyktankhuset. Endast en styrelse tillsattes bestående av de som sammankallat mötet Bo Cassel och Hans Örnhagen. Med tanke på Bo Cassels vida kontaktnät i marinen och andra myndigheter iklädde han sig rollen av sekreterare medan Örnhagen blev ordförande. De övriga avstod från styrelseposter och medlemskap med motiveringen som någon uttryckte det ”medlemmar sinkar alltid en aktiv och drivande styrelse genom att kräva årsmöten, bokföring m.m.” Denna åsikt gillades av alla och så förblev det i nästan 20 år, det vill säga fram tills en säkrad ekonomi och någon som kunde ta ansvar för Dyktankhuset hade hittats. Detta mål nåddes 1999 när Stockholms Sjöhistoriska Museum, SSHM, trädde in som hyresgäst av Dyktankhuset hos Kungliga Djurgårdens Förvaltning

Reg.nr. 85.
1974-12-16 Dnr 164/73
§ 361/74
Fortifikationsförvaltningen
Fack
104 50 STOCKHOLM 80

•KOPIA•

Galärvarvet, byggnad nr 344, dyktanken
(144-292 Kv)

Med anledning av Eder skrivelse 1974-07-29 angående bibehållande av den sk dyktanken på nuvarande plats inom Galärvarvet tills ny anläggning färdigställts, får Kungl Djurgårdens förvaltning efter hörande av Stockholms parkförvaltning anföra följande.

Kungl Djurgårdens förvaltning medger att dyktanken får bibehållas på nuvarande plats tills den nya anläggningen färdigställts, vilket enligt föreliggande planer beräknas ske vid Årskiftet 1977/78.

Detta medgivande är förenat med följande villkor:

1. Byggnaden och övriga anläggningar inom det disponerad området skall av fortifikationsförvaltningen på egen bekostnad borttagas så snart den nya anläggningen kan tas i anspråk.
2. Tomtplatsen med närmast omgivande mark skall omedelbart efter byggnadens rivning genom fortifikationsförvaltningens försorg och på dess bekostnad iordningställas i enlighet med Stockholms parkförvaltnings bifogade ritning 57.22.403.
3. För tiden efter 1976-07-01 till dess tomplatsen friställts skall fortifikationsförvaltningen till djurgårdsförvaltningen erlagga ersättning för nyttjanderätten till tomplatsen med 6 000 kronor för helt år, som i förskott inbetalas halvårsvis på djurgårdsförvaltningens postgirokonto nr 184084-2 med början 1976-07-01.
4. Transporter till och från tomplatsen skall ske enligt anvisning av djurgårdsförvaltningen. Ny väg avses att iordningställas från Alkärrret utmed kajen till dyktanken och 4111...

Djurgårdsförvaltningen hemställer att bifogad kopia av denna skrivelse återställs till förvaltningen med Eder påskrift om godkännande av i skrivelsen angivna villkor.

För Kungl Djurgårdens förvaltning

H
Henry Johansson
Kanslidirektör

De första dokumenten som kom till räddningsgruppens kännedom.

Fortifikationsförvaltningens besked till Chefen för marinen efter att man fått svar från Djurgårdsförvaltningen

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

Datum 1978-11-07
Förff beteckning 144-7094 Kv

1978-11-07
Cent
610

En chef för marinen
Fack
104 50 STOCKHOLM

En tjänsteställe, handläggare
Övl i Woxing
Förff tjänsteställe, handläggare
L Clason

En datum
En beteckning
Förff föregående datum
Förff föregående beteckning

Galärvarvet, byggnad 344 (dyktanken)

Med anledning av Er skrivelse 1978-06-21 om beteckning Cent 610 i ovannämnda ärende översänder FortF kopia av Kungl Djurgårdsförvaltningens skrivelse 1978-10-30 vari tillstånd lämnas försvaret att bibehålla dyktanken på nuvarande plats i Galärparken till 1979-06-30, på de villkor varom överenskommelse träffades 1974. Enligt denna har FortF åtagit sig att riva byggnaden och återställa marken.

FortF hemställer att Ni anmäler till förvaltningen när byggnaden utrymts.

Fortifikationsförvaltningen
Kasernavdelningen,
Kasernvårdsbyrån
Stockholmssektionen

Lennart Clason
Lennart Clason
tjfr C Kvs

Kopia
Kp
Kvh
Kvs

ingen av dessa två ska tas tillvara av någon av nämnda båda myndigheter. Kåstings Port

Försvarets Materielverk, Huvudavd f marinmateriel, Fack, 104 50 Sth
Kungl Djurgårdsförvaltningen, Kungl Slottet, 111 30 Sth
Fortifikationsförvaltningen, Fack, 104 50 Sth

Den 23 maj 1979 bildades Svensk Dykerihistorisk Förening vid ett möte utanför gamla Tankhuset på F d Galärvarvet i Stockholm. Den nybildade föreningen valde till ordförande initiativtagaren, med dr Hans Örnhammar, Lunds Universitet och till sekreterare kommandörkapten Bo Cassel, Stockholm. Föreningens första mål är att försöka bevara vad som sannolikt är världens största brukbara tryckkammorläggning till kommande generationer. Utöver omläggningens rent historiska värde anser vi att den även i framtiden kan göra nytta vid utbildning av yrkes- och sportdykare och med tiden bilda kärna i ett dykeri- och bärgningshistoriskt museum.

Vi väddar till Försvarets materielverk, Kungl Djurgårdens förvaltning och Fortifikationsförvaltningen att tills vidare uppskjuta rivningen av detta monument över dykeriets utveckling i Sverige. Ge oss ett års respektid att med frivilliga insatser kunna utarbeta planer för tankanläggningens utnyttjande som ett levande museum. Det skulle vara djupt olyckligt om ännu ett kulturminnesmärke jämnades med marken innan man allvarligt prövat möjligheter för dess bevarande.


Stockholm den 5 juni 1979
För Svensk Dykerihistorisk Förening

Ordförande:
Med dr Hans Örnhammar
Flyg- och Navalfysiologiska lab
Fysiologiska institutionen
Lunds Universitet
Sölvegatan 19
223 62 LUND

Bo Cassel
Sekreterare

Till vänster den nybildade styrelsens första officiella brev och på nästa sida det svar från KDF som möjliggjorde rivningsstoppet och den fortsatta ansträngningen mot skapandet av ett dykerimuseum i Dyktankhuset på Djurgården i Stockholm.

Vid tiden var SDHF en av de första dykerihistoriska föreningarna och möjligheten att skapa ett dykerimuseum på en plats som låg på bästa promenadstråk centralt i Stockholm och som samtidigt innehöll en dyktank och en av världens första elektrosvetsade tryckkammare var unik.



KUNGL. DJURGÅRDENS
FÖRVALTNING

1979-06-20 Dnr 257/79

Svensk Dykerihistorisk Förening
Med dr Hans Örnhamn
Flyg- och Havalfysiologiska lab
Fysiologiska institutionen
Lunds universitet
Sölvegatan 19
223 62 LUND

I skrivelse 1979-06-05 har Svensk Dykerihistorisk Förening anhållit om anstånd med den beslutade rivningen av dyktankhuset i Galärparken på Södra Djurgården. Med anledning därav får djurgårdsförvaltningen meddela följande.

Djurgårdsförvaltningen är beredd att med föreningen diskutera ett anstånd med rivningen under ett år eller till 1980-07-01. En förutsättning härför är dock att fortifikationsförvaltningen förklarar sig beredd att stå kvar med sitt åtagande att riva byggnaden och återställa marken till parkmark för det fall föreningens planer ej kan förverkligas. Förvaltningen utgår ifrån att föreningen svarar för att erforderligt medgivande införskaffas från fortifikationsförvaltningen.

Djurgårdsförvaltningen har i frågan hört djurgårdsrådet.

För Kungl Djurgårdens förvaltning

Ake Lінде
Ake Lінде
Förste intendent

Postadress: Kungl. Slottet, 111 30 STOCKHOLM
Gataadress: Kungl. Slottet, Västra valvet
Telefon: 08-24 47 10
Postgiro: 18 40 84-2



FÖRSVARETS MATERIELVERK
HUVUDAVDELNINGEN FÖR MARINMATERIEL
Fack - 104 50 STOCKHOLM

KOPIA
Datum: 1979-09-14
FMV beteckning: M:FP H841 32 /79

Kungl Djurgårdens förvaltning
Kungliga Slottet
111 30 STOCKHOLM

En tjänsteförteckning, handläggare: En datum: En beteckning:
FMV Kåsteställe, handläggare: FMV föregående datum: FMV föregående beteckning:
Fartygsplaneringen, Antikvarie Håkan Karlsson

Tryckkammarenläggningen & Galärvarvet i Stockholm

Försvarets Materielverk får med hänvisning till Svensk Dykerihistorisk Förenings skrivelse 1979-06-05 meddela följande.

Då Materielverket erfarit att 1 års respit givits med rivningen av anläggningens byggnad får Materielverket meddela att anläggningens dyktank (tryckkammaren ESAB nr 566) sparas tills vidare. Svensk Dykerihistorisk Förening given därigenom 1 års tidfrist för att med frivilliga insatser kunna utarbeta planer för tankanläggningens utnyttjande som ett levande museum.

FÖRSVARETS MATERIELVERK

Bo Sjögård
Bo Sjögård

Kopior
FortP
Sekretariat Svensk Dykerihistorisk Förening
Grdf i Svenska Sportdykarförbundet
Marinens museikommité
M:FP
M:FUD
M:FX

M:FP/HK/LJ
1979-09-15
Kontrollavdelningen

Gatadress: Söndergårdsgatan 42	Antikvarie och verktygsbyrå	Underhållsavdelningen	Makbyrå	
	FortPbyrå	Utbildningsavdelningen	Skapshuset	Kompaniergatan 14
	Steg 2	Hänsynsinstansen	Skapshuset	
	Skapshuset	Skapshuset	Skapshuset	
Telefon: 47 95 60, 08-47 95 60	08-23 37 85	08-23 37 85	08-23 37 80	47 95 60, 08-47 95 60

SDHF får genom dessa dokument ett års respit med rivningen och förväntas prestera en plan för hur en tänkt museiverksamhet skall bedrivas.

Planeringen startas, men efter ett år är man långt ifrån färdiga med planer för finansiering och bemanning av ett museum.

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING
Kungl. Slottet, 111 30 STOCKHOLM
Postgironummer nr 18 40 84-2

ARRENDEBETALNING

U. FP 81-06-18
Överlämnas till
BR i skrivelse
Best-nr 73102-66-000-002
- 985-01
Bo Sjögård

Kontrakt nr 2914 A
Lägenhet Tomtplate för dyktank
Tid 2:a halvåret -81

Förfallodag 1981-07-03

Kostnads	Värd	Betalat och utdragna
3 000:-		3 000:-
		Betalat och övers
		3 000:-

Avköpes före inbetalning eller girering

POSTGIROTT
Använder du postgiro?
Kontrakt nr 2914 A
Tomtplate för dyktank
Arrende 2:a halvåret -81

INBETALNING / GIRERING B
Ett betalningskort nr 18 40 84-2
Inbetalningskortet gäller inte för betalning av skatt och andra skatter.
Kungl Djurgårdens förvaltning
Kassören (namn och adress)
FortP, Markbyrå
Fack
104 50 STOCKHOLM

Ett betalningskort nr 18 40 84-2
Belopp 3 000 -

Ett betalningskort nr 18 40 84-2
Belopp 3 000 -

1840842902#

*Kk. Bo Cassel
Prodes!
Hur länge skall detta
jaktställe?
Hj. Län
Bosse*

Det går trögt med insamling av namn och intressenter som vill vara med och betala för Dyktankhusets fortlevnad, men tack vare Kk Cassels goda kontakter på Fortifikationsförvaltningens markbyrå så får Kungliga Djurgårdens förvaltning sina pengar för tomtarrende och så länge som detta fortlöper så står Dyktankhuset kvar trots att Bo Cassel vid några tillfällen får dokument och inbetalningskort med kommentarer och frågor liknade de på inbetalningskortet till vänster.

Fortifikationsförvaltningen fortsatte att betala, men vid något tillfälle under 1980 eller 90-talet fattades ett beslut om att Kungliga Djurgårdens förvaltning och Sjöhistoriska museet borde ta upp diskussionerna om att tillsammans verka för att ett dykerihistoriskt museum kommer till stånd.

1989-12-2

KOSTNADSUPPSKATTNING
Upprustning av "Dyktank" på Galärvarvet

FÖRUTSÄTTNINGAR
Följande ingår ej
Ommålning av utrustning som dyktank, dykklocka mm.
Utbyte av inredning såsom skåp, bänkinredning mm.
Tilläggsisolering. Installationer för museeutrustning.

Vidare förutses att el- och vattenservicer är intakta.

Utvändiga arbeten

Byte vindskivor av plåt samt ommålning av takplåt	35.000	
Ommålning av träfasader (500m ²) inkl just och målning fönster utv och mellan samt nya tätningslister.	290.000	
Putslagningar av sockel inkl omfärgning	10.000	335.000

Invändiga arbeten

Lagning av betonggolv samt målning av dito.	8.000	
Ny plastmatta inkl undergolv.	10.000	
Ny linoleum- eller plastmatta	15.000	
Lagningar efter omdragning av el, rör mm, justering av dörrar mfl snickerier.	10.000	
Ommålning av väggar, tak och snickerier	100.000	
Ommålning av fönster invändigt samt justering av innerbågar, just ytterport samt byte lås och trycken.	35.000	178.000

Demontering av kapade elkablar mm , ny belysning och vägguttag.

	100.000	
Nytt ventilationsaggregat med el-värmebatteri samt el-paneler.	375.000	
Ventilation i WC och duschutrymme.	60.000	
Utbyte tappkranar , en wc-stol, byte golvbrunnsgaller mm.	30.000	565.000

Bodar och transporter

Div oförusett	20.000	
	40.000	

Summa kronor 1.138.000

KBS-arvode 7.5% 87.000

Totalt kronor 1.225.000

Östen Brorson Roland Mathsson

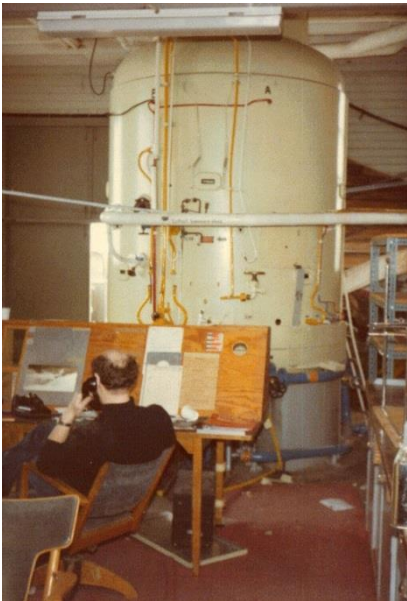
Styrelsen i SDHF anstängde sig för att få fram pengar och en begäran om offert för en minimal renovering för att kunna använda Dyktankhuset som ett visningsmagasin landar på mer än en miljon, pengar som SDHF inte bedömer kunna samlas in inom överskådlig tid.

Nya Vasamuseet planeras och framtiden äventyras.

Efter bärgningen hade Vasa placerats på en betongponton och täckts över med ett skjul av korrugerad plåt. Pontonen bogrades från Beckholmsdockan till ett läge vid Alkärrret nära Gröna lund där hon låg under flera år medan man dagligen besprutade skrovet med polyetylenglykol för att förhindra sprickbildning i virket när det torkade. På fotot,



som togs en vinterdag i början av 1979 av Ove Jonsson, en av de officerare som var med och flyttade ut från Dyktankhuset. ser vi Vasamuseet skymta mellan Dyktankhuset och Galärskjulet till vänster.



Sven Petterson ringer sannolikt det sista samtalet från Dyktankhuset
Foto: Owe Jonsson

Efter 20 år i plåtskjulet står det klart att Vasa behöver ett nytt hus. Frågan är bara var och hur det skall betalas. Två torrdockor, som finns i området, Beckholmen och Galärvarvet är de mest sannolika lokaliseringarna. Till slut bestämmer man sig för torrdockan på Galärvarvet och en arkitekttävling utlyses och SDHF styrelse träffar projektledaren Sven Åke Kvarning. Det framkommer att nya Vasamuseet kommer att kosta mycket pengar och det vore en fördel om SDHF inte äskade ekonomiska medel för renovering av Dyktankhuset i avvaktan på besluttet om Vasamuseet var klart. I samband med dessa möten försäkras Kvarning att Dyktankhuset skall finnas kvar och när arkitekttävlingsdokumenten blir kända ser man att Dyktankhuset finns inritat i tävlingsområdet och markerats som fastighet som skall bevaras. Detta är de facto första gången det i tryckt text står skrivet att Dyktankhuset skall bevaras. På kartskissen nedan ser vi Dyktankhuset i det osäkra läget om Dyktankhuset verkligen går att bevara (1983) vill SDHF för säkerhets skull föreslå att den nya byggnad som planeras för Vasa förses med en utställning av dykeriföremål och i punktsats två att kammaranläggningen bevaras på nuvarande plats. Detta sker genom en skrivelse till Regeringen.

Svensk Dykerihistorisk Förening 1983-06-08
c/o Bo Cassel
Malmvägen 69
141 71 HUDDINGE
Regeringen
Utbildningsdepartementet

Förslag till inrättande av ett Dykeri- och Bärgningsmuseum i anslutning till permanent utställningslokal för regalskeppet Vasa.

Den slutliga bärgningen av Vasa 1961 föregicks av ett utomordentligt svårt och skickligt genomfört dykeriarbete som har en föga framträdande plats i det provisoriska Vasamuseet och riskerar att hamna i bakgrunden även i det nya. Tidigare bärgningsförsök på Wasas vrak under 1660-talet, då bland annat ett femtiotal stora kanoner bärgades, hör till dykerihistoriens förnämsta prestationer med dykarklocka. Svensk dykerihistoria spänner över flera hundra år med namn som Treiben (1600-tal), Treiwald (1700-tal), Fahnehjelm (1800-tal) och Zetterström (modern djupdykning). Belägen mellan dockan, där Vasa kommer att placeras, och det nuvarande Vasamuseet ligger en tryckkamaranläggning där Sveriges moderna djupdykning har utvecklats. Kammaranläggningen var, när den lämnades av marinen 1979, världens äldsta i bruk varande tryckkammare. Det finns historiskt intressant dykerimateriel utspridd i olika förråd som riskerar att skingras och förstöras. Med stöd av ovanstående hemställer vi att nedanstående förslag beaktas vid regeringens uppdrag till Byggnadsstyrelsen att projektera nybyggnad för regalskeppet Vasa:

1. Ett dykeri- och bärgningsmuseum inrättas i det nya Vasamuseet i anslutning till den inre delen av dockan.
2. Tryckkamaranläggningen bevaras på nuvarande plats som ett minnesmärke över dykeriets pionjärtid i Sverige. Det bör understrykas att denna anläggning från 1930-talet är unik i sitt slag.

För Svensk Dykerihistorisk Förening



3. TÄVLINGSOMRÅDET

Tävlingsområdet omfattar det sk Galärvarvsområdet med tillhörande vattenområde och är i norr och väster begränsat av Ladugårdslandsviken, i

öster av Djurgårdsvägen, Nordiska museet och Galärkyrkogården och i söder av Alkärrret och nuvarande Wasavarvet.

Tävlingsområdet består av mark som ägs av staten och förvaltas av Djurgårdsförvaltningen.

Under sommaren 1983 kommer svaren på SDHF skrivelse om förslag till ett Dykeri- och bärgningsmuseum från SSHM och Kulturrådet och efterföljande år även från Utbildningsdepartementet som hade ansvar för projektet Nya Vasavarvet.

Hans Örnthagen
Hans Örnthagen
ordförande

Bo Cassel
Bo Cassel
sekreterare

SSHM chef, Per Lundström berör möjligheten att använda den inre delen av Galärvarvsdockan för ett dykeri och bärgningsmuseum och påpekar att ett sådant museum bör ha en yta på minst 400m², men avstyrker i den första av de två punktsatserna i brevets slut denna möjlighet. I den andra punktsatsen menar han att beslut angående bevarandet av Dyktankhuset bör föregås av en utredning rörande administration underhåll och utnyttjande.

I svaret från Kulturrådet kan man läsa att man, efter att ha tagit del av SSHM svar angående ett Dykeri- och bärgningsmuseum i anslutning till Nya Vasamuseet anser att museiledningen, även om en sådan utställning inte fanns med i den planering Kulturrådet gjort tillsammans med SSHM, SSHM mycket väl bör kunna prioritera en sådan mot andra behov. Utbildningsdepartementet skriver, efter att ha tagit del av svaren från SSHM och Kulturrådet, att man har inget att anföra mot SDHF idé om ett Dykeri- och bärgningsmuseum i den inre delen av Galärvarvsdockan bara det sker inom den budgetram som projektet tilldelats. När det gäller bevarandet av tryckkamaranläggningen (Läs Dyktankhuset) skriver man "...avser man återkomma i annat sammanhang." Något sådant dokument finns inte i SDHF arkiv, men det är inte osannolikt att SSHM fått något, som sedan legat till grund för det faktum att SSHM gick in som hyresgäst och från mitten på 1990-talet hyrde dyktankhuset av Kungliga Djurgårdens Förvaltning.

STATENS
SJÖHISTORISKA MUSEUM
Wasavarvet

1983-07-26 Dnr 1588/83

Ink. till Utbildningsdep.
den 1983-07-28

Utbildningsdepartementet
Fack
103 10 Stockholm

Ang. remiss 1983-06-21, dnr 1525/83

Svensk Dykerihistorisk Förening har i skrivelse till utbildningsdepartementet inkommit med förslag till inrättandet av ett dykeri- och bärgningsmuseum i anslutning till permanent utställningslokal för regalskeppet Wasa. Statens sjöhistoriska museum får med anledning av departementets remiss avge följande yttrande.

Dykeri- och bärgningshistoria är ett intressant, men i vårt land ur museal synpunkt alltför litet beaktat avsnitt i vår kulturhistoria. Samtidigt har undervattensverksamheten såväl inom som utom landet ökat oavbrutet under senare år av flera olika skäl, inte minst genom det ständigt stigande antalet sportdykare, men också genom det allt mer uttalade intresset för att tillgodogöra ekonomiskt lönsamma tillgångar i och under haven.

Som framhålles i föreningens skrivelse spänner svensk dykerihistori över en lång tid och många värdefulla insatser. Det är för de allra flesta en främmande och fascinerande värld, spännande och fantasi-eggande att stifta närmare bekantskap med. Anknytningen till Wasa är uppenbar då bärgningen av regalskeppet och de dykningar som föregick denna var en utomordentligt svår uppgift att genomföra.

I det nya Wasamuseet, som nu skall projekteras, har utrymme avsatts för en begränsad presentation av dykeri och bärgning med direkt anknytning till Wasa. Däremot har inte upptagits utrymme för en bredare presentation av dykeri- och bärgningshistoria. I det byggna

DJURGÅRDSBRUNNSVAGEN 24 - 115 27 STOCKHOLM - TELEFON 08-22 39 80 - POSTGIRO 156 48-9

Sida 2 av svar från SSHM

- 2 -

förslag som skall ligga till grund för projekteringen av Wasamuseet finns dock, i anslutning till det planerade utrymmet för utställning om Wasabärgningen, möjlighet att på ett enkelt sätt utöka museets bottenplan och i den bevarade inre delen av dockan bereda utrymme för en basutställning om dykeri och bärgning.

Beträffande den tryckkamaranläggning som finns kvar på Galärvarvsområdet har den tveklöst ett kulturhistoriskt värde, då den var världens äldsta i bruk varande anläggning av detta slag när den lämnades av marinen så sent som 1979. För att klargöra förutsättningarna för ett bevarande är det emellertid nödvändigt att först göra en utredning om hur anläggningen i så fall skall administreras underhållas och eventuellt drivas i sin riktiga funktion eller utnyttjas på annat sätt.

Med hänvisning till det ovan sagda vill museet förorda att ett separat dykeri- och bärgningshistoriskt museum inte inrättas i det nya Wasamuseet, men att en utvidgning av museets utställningsyta görs för att inrymma en basutställning över detta ämne. (Den för detta ändamål tillkommande ytan bör inte understiga 400 m².)

att en utredning görs om tryckkamararen på Galärvarvet, dess administration, underhåll och utnyttjande vid ett bevarande.



Per Lundström



Lars Åke Kvarning

För kännedom

**kultur
rådet**

A Paulin

YTTRANDE
1983-09-07

Dnr 1418/83-57

Utbildningsdepartementet
10333 Stockholm

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

REGERINGSBESLUT 28

1984-04-05

Dnr 3618/81,
1153/83,
1525/83 (delvis),
3164/83,
126/84,
908/84

Inkom KBS
04. 04. 27

REGERINGSBREV nr 79

Byggnadsstyrelsen
106 43 STOCKHOLM

Till P för handläggning.
Kop till FD,PD,TD,ED,PBS,RK.

Projektering av nybyggnad för regalskeppet Wasa m.m.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 25 april 1983 redovisat resultatet av arkitekttävlingen om ett nytt Wasa-museum och föreslagit att tävlingsförslaget "Ask" skall ligga till grund för nybyggnad för regalskeppet Wasa m.m. samt hemställt om uppdrag att projektera nybyggnaden inom en kostnadsram om 121 milj. kr. i prisläget den 1 januari 1983.

Skrivelser i ärendet har även inkommit från Djurgårdens hembygdsförening, Föreningen Östermalm, Stockholms-Gillet, K-konsult m.fl.

Svensk Dykerihistorisk Förening har inkommit med skrivelse vari föreslås att ett dykeri- och bärgningsmuseum inrättas i det nya Wasa-museet i anslutning till den inre delen av dockan samt att en tryckkamaranläggning bevaras. Häröver har yttrande avgivits den 7 september 1983 av statens kulturråd och den 26 juli 1983 av statens sjöhistoriska museum.

Regeringen uppdrar åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med det bearbetade förslaget "Ask" projektera nybyggnad för regalskeppet Wasa m.m. t.o.m. bygghandlingar inom en kostnadsram om 121 000 000 kr. i prisläget den 1 januari 1983.

Regeringen bemyndigar byggnadsstyrelsen att för projekteringsarbetet ta i anspråk ytterligare 15 000 000 kr. i prisläget den 1 januari 1983, från reservationsanslaget Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Regeringen har ingen erinran mot att utställningsverksamhet rörande dykerihistoria m.m. enligt museets bedömande anordnas inom ramen för det redovisade projektet och inom befintliga resurser.

Postadress Gatuadress Telefon Telex
Fack Mynttorget 1 08-763 10 00 132 84 MINEDUC 5

Förslag till inrättande av ett dykeri- och bärgningsmuseum
U 1525/83

Statens kulturråd har tagit del av statens sjöhistoriska museums yttrande över rubricerade ärende.

Kulturrådet har tillsammans med sjöhistoriska museet tidigare arbetat ut själva lokalprogrammet för Wasamuseet. Den utställningsyta som därvid beräknades inkluderade inte någon avdelning för dykeri och bärgning. Kulturrådet anser emellertid att det är museets uppgift att också i efterhand kunna prioritera en sådan utställning mot andra behov.

Kulturrådet ansluter sig till statens sjöhistoriska museums yttrande.

Detta ärende har handlagts av statens kulturråds nämnd för konst, museer och utställningar. I handläggningen har, förutom undertecknad ordförande, deltagit ledamöterna Carlsson, Fridholm, Janérus, Manselius, Wette och Svensson, samt i övrigt tjänstemännen Vahlquist och Paulin, den sistnämnda föredragande.

Erik Höfren
Erik Höfren

Anja Paulin
Anja Paulin

Kopia
Statens sjöhistoriska museum
Svensk Dykerihistorisk Förening

Nedan syns sida 2 i svaret från Utbildningsdepartementet

eräffande bevarandet av tryckkamaranläggningen avser
geringen återkomma i annat sammanhang.

på regeringens vägnar

Bengt Göransson
Bengt Göransson

Lars Santesson
Lars Santesson

Vasamuseet började byggas 1987 och Dyktankhuset står kvar. Av och till besöks huset vintertid av uteliggare och man finner cigarett- och ljusstumpar vid de bevakningsbesök som görs. Vid ett tillfälle försvinner dessutom några värdefulla tungdykartelefoner. Detta kunde ske eftersom det staket, som tidigare omgav Dyktankhuset var mer eller mindre verkningslöst eftersom grindporten lätt kunde forceras då portstolpen tappat fäste i marken och kunde vickas så att låsklacken släppte i låsblecket. Efter att ytterporten försetts med stålregel och kraftigt lås upphörde övernattningarna, men en och annan glasruta fick bytas i det minimala underhåll som gjordes.

Vasamuseet invigs och Dyktankhuset planeras som gåva.

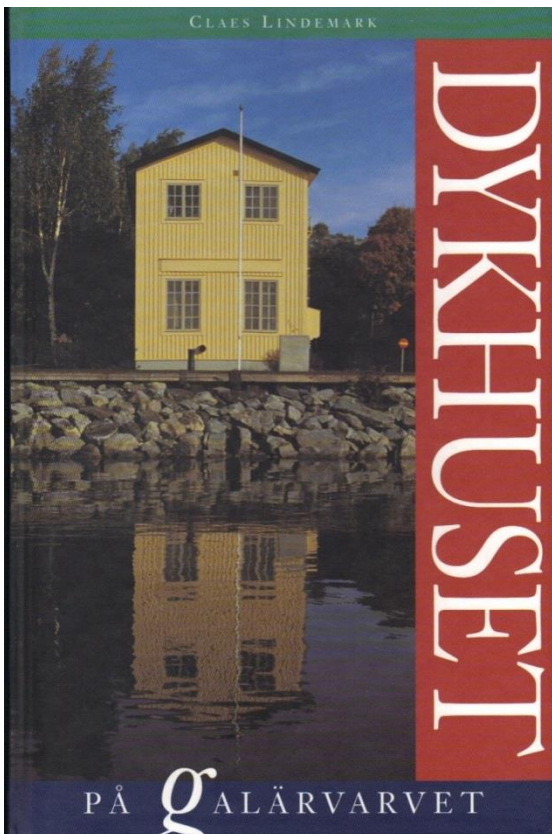
Vasamuseet planeras invigas 1990 och idén kommer upp att de som då har anspråk på Dyktankhuset Fortifikationsförvaltningen (byggnaden), Försvarets Materielverk (tryckkammare och utstigningstank), skulle skänka byggnad med innehåll till Vasamuseet (läs Statens maritima Museer, SMM) i samband med invigningen. I och med detta räknade man med att SMM sedan skulle ta ansvar för Dyktankhuset. Nu gick det inte som planerat eftersom Fortifikationsförvaltningen fann att man inte, som KDF trodde, ägde fastigheten. Man fann ingen lagfart eller bygghandlingar. Huset var ett svartbygge och Fortifikationsförvaltningen kunde inte vara med och skänka bort något som man inte ägde. Idén rann ut i sanden.

Dyktankhuset en skamfläck?

Det var många som hade uppfattningar om Dyktankhuset. Bland annat Marinens museikommitté som kallade Dyktankhuset ”en skamfläck”. I utdraget från sammanträdet i mars 1996 nämns också planerna på att flytta Sjöhistoriska museet till Galärvarvet.

FÖRSVARETS MATERIELVERK	Sammanträdesdag	Sammanträdesprotokoll
MARINENS MUSEIKOMMITTÉ	1996-05-22	Nr 83 Sida 6 (8)

- för Wasa-museet resp Sjöfartsmuseet.
- Dykhuset är en skamfläck och försök görs att så fort som möjligt få det renoverat. Dykerihistoriska föreningen är intresserad liksom regeringen av att ett samarbete med SSHM sker.
- Ett Nobelmuseum kommer. Av detta följer att ett nytt hus för SSHM intill Wasamuseet måste vara klart 1999.
- Stort behov av snabba beslut.



Av planerna att flytta SSHM till Galärvarvet blev intet, vilket var synd, med tanke på hur centralt placerat Dyktankhuset då blivit mellan nya Vasamuseet och nya SSHM. Offerten på 1,3 miljoner för att renovera Dyktankhuset var nu några år gammal och det hade sannolikt inte blivit billigare med åren. Hur som helst så beslutade man att Dyktankhuset skulle målas exteriört. En av de avgörande faktorerna bakom Dyktankhusets uppfräschning exteriört var sannolikt lansering av Dr Claes Lindemarks bok om Dykhuset på Galärvarvet som utkom 1996 som Rapport nr 33 i Sjöhistoriska museets rapportsamling. Under sommaren 1996 lät Kungliga Djurgårdens Förvaltning, med stöd från SSHM stödförening, måla om huset.

Boken finns idag endast på antikvariat och i ett fåtal exemplar hos samlare. Den som idag vill läsa boken är välkommen till Dyktankhuset där den naturligtvis finns. Någon utlåning sker inte, men det går att hitta en hörna där man kan slå sig ner och läsa. I boken finns beskrivet om bakgrunden till huset som

byggdes 1934 för att inrymma en träningsbassäng för att öva ubåtsbesättningar i utstigning ur sjunken ubåt med hjälp av Momsenlunga och senare även så kallad fri uppstigning. Efter tio års verksamhet med positiva erfarenheter bygger man 1944 en 18,5 m djup träningsbassäng i Karlskrona och Dyktankhuset på Galärvarvet blir mer dykerilaboratorium är övningsplats.

År 1997 vidgas SDHF styrelse genom att Bert Westenberg blir vice ordförande och Lars Gustafsson kassör. Med denna bemanning känner man sig redo för att utöka verksamheten.

Vid möte 22 mars beslutas att man, i samband med att Sjöhistoriska museet lanserar boken om Dyktankhuset på Galärvarvet, skall verka för att öppna upp föreningen för medlemmar. Det uppdras åt kassören att utforma ett förslag till informations- och medlemsrekryteringsblad. Man beslutar om att skaffa ett postgirokonto att förvaltas av kassören. Femhundra kronor avsätts som grundplåt. Diskussioner om koppling till Historical Diving Society i England, som startat 1990, fördes och SDHF blir "associated member".

Nedanstående informationsblad togs fram för allmän spridning.

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING

vill

Samla intresserade till ett gemensamt forum !

Du som är intresserad av dykerihistoria är varmt välkommen att bli medlem. Vi vill att du sätter in 50 kr på postgirokonto **Nr 4400251-7** för att få ett litet startkapital så att verksamheten kan komma igång.

För att få en medlemsförteckning vill vi att du på inbetalningskortet textar :

Förnamn, Efternamn, Gatuadress, Postadress, Telefonnummer samt eventuellt Faxnummer och/eller e-mail.

Vår målsättning har sedan 1979 varit:

- Att försvara "Dyktankhuset" mot attacker från olika håll och verka för att senare kunna göra "Dyktankhuset" till ett dykerihistoriskt museum.

Nu när huset inlemmats i Sjöhistoriska museets verksamhet ändras vår målsättning till :

- Att hjälpa till att utrusta Dyktankhuset med dykerimateriel och tillbehör så att tankhuset ser ut som det gjorde då det användes.

- Att dokumentera och samla information om Svenskt dykeri och dess utveckling i Sverige

- Att vara en samlingspunkt för alla dykerihistoriskt intresserade och genomföra möten med intressanta föredrag

- Att verka för att äldre dykerimateriel bevaras och sparas i ursprungligt skick samt underhålls så att den kan användas vid t.ex. uppvisningar

Bo Cassel Lars Gustafsson Bert Westenberg Hans Örnhagen

VÄLKOMMEN !

När nu huset var nymålat på utsidan beslöt man att även insidan skulle snyggas upp. Några dagar innan boklanseringen, noga räknat 26 mars 1997, träffades styrelsen och personal från Sjöhistoriska för att röja. Det var stora mängder glasflaskor med reagens från läkarrummet och lösningsmedel för dräktreparationer tillsammans med en del annat mer eller mindre miljöfarligt, som exempelvis asbestskivor och band för att göra packningar till ångpannan i det närliggande pannrummet, som skulle tas omhand. Allt av värde som manometrar kranar och tryckkärl hade man tagit med sig till det nya laboratoriet på Berga vid Hårsfjärden. Det man inte ville spara av dykerimateriel hade slagits och skurits sönder för att inte kunna användas eller säljas.



Hans Örnhagen SDHF och Bert Westenberg SSHM/SDHF skakar entrémattan



Alla hjälps åt att sortera flaskor med mer eller mindre farligt innehåll



Kaffepaus i städarbetet. Från vänster: Ulrika Dans SSHM, Hans-Lennart Olsson SSHM, Hans Örnhagen SDHF, Bert Westenberg SSHM/SDHF och Göran Ekberg SSHM

Lanseringen av boken, visningen av Dyktankhuset och värningen av medlemmar blev en framgång. Det kom fler än väntat och en stor del blev medlemmar direkt. Till höstmötet i oktober samma år kom 72 medlemmar. Vid årsmötet i Norrköping året därpå kunde styrelsen redovisa ett aktivt 1997.

STYRELSENS ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1997.

- Styrelsen har under året bestått av Hans Örnhagen, ordförande, Bert Westenberg, Vice ordförande, Bo Cassel, sekreterare och Lars Gustafsson, klubbmästare.

Protokollförda styrelsemöten har hållits 970322 och 970618.

- Städning av tankhuset genomfördes tillsammans med personal från Sjöhistoriska museet 970326.

- Styrelsen deltog vid lanseringen av Claes Lindemarks bok om Dykhuset på Gallärvarvet 970411.

- Klubbmästaren har genom bidrag och inköp samlat ihop "regalier" att användas vid föreningens möten.

- Under året har föreningen aktiverats, från en proformaförening med enbart en styrelse med enda uppdraget att bevara Tankhuset till eftervärlden, till en aktiv förening med mer än 200 medlemmar.

- Spridning av information rörande föreningen har skett i olika former.

Information och kallelse som utformats av klubbmästaren har distribuerats till över 500 personer med anknytning till svenskt dykeri.

Ett upprop i tidningen Under Svensk Flagg har utformats av Claes Lindemark. Detta presenterades i anslutning till Hans Kallas recension av Claes Lindemarks bok om Tankhuset.

Artikel om föreningen har varit införd i Tidningen Sportdykaren och blänkare har funnits införda även i andra dyktidningar.

- En stor del av årets aktivitet bestod i att arrangera årsmötet lördagen den 4:e oktober, en tillställning som på alla sätt visade att svensk dykerihistoria är ett område som många är intresserade av. Totalt 72 medlemmar hade mött upp till visning av

Tankhuset, Möte på isbrytaren S:t Erik samt efterföljande supé på restaurang Amiralen. Aktiviteterna finns bevarade till eftervärlden i form av foto i föreningens ägo. Medlemmarna fick genom nummer 1 av Signallinan, föreningens medlemsblad en möjlighet att ta del av några av de bästa bilderna.

Som viktigaste punkt vid mötet diskuterades föreningens stadgar, och en arbetsgrupp tillsattes bestående av Bengt Sjölund och Claes Lindemark. Denna har lämnat ett förslag till stadgar som skall diskuteras vid årsmötet 1998. I övrigt hänvisas till protokoll från mötet.

Västerhaninge 980227

Å styrelsens vägnar

Hans Örnbaden

Ordförande

Med denna årsredovisning avslutas denna kavalkad över de första 18 åren i SDHF historia. För de därpå följande åren hänvisas till årsberättelserna som ligger som pdf-dokument på hemsidan.

#

Svensk dykerihistorisk förening, SDHF deltar i Kulturarvsdagen

13 september 2015.



Temat **“Människors värv och verk – en resa i industri- och teknikhistoria”** belyses genom utställning av dykares dräkter, andningsapparat och verktyg.

Dyktankhuset, Galärvarvet, Djurgården är öppet 1100 – 1700.

Föreläsning ”Från klockdykaren på Vasa 1666 till mätnadsdykaren i Nordsjön 2015”

kl 1200, 1400 och 1600.

Biljetter hämtas vid Dyktankhusets entré. Max 25 åhörare per föreläsning.



Besök av Marinarkeologiska Sällskapet



Ett välkommet avbrott i vintermörkret var besöket den 27 mars av Marinarkeologiska sällskapet. Förutom guidning i huset kunde vi bjuda besökarna på utdelning av de böcker i ämnet marinarkeologi som vi har ett överskott av.

Läs om Marinarkeologiska sällskapet på <http://marinarkeologi.nu/>

Besök av Ubåtsföreningen Nordkaparen



Ubåtsföreningen Nordkaparen från Göteborg var den 24 april på besök, tillsammans med värdföreningen Sjöormen i Stockholm. Vi fick motta flera uppskattande kommentarer för vårt arbete att bevara Dyktankhuset. Det är vår förhoppning att vi i samband med det planerade årsmötet 2016 i Göteborg skall få sakkunnig guidning i museiubåten av föreningens medlemmar. För mer information om föreningen Nordkaparen se

<http://www.nordkaparen.se/>

(Här finns också en video från Stockholmsbesöket där bilder från Dyktankhuset finns med.)

SSDF styrelse i arbetsmöte på Dyktankhuset



Vår senaste guldsponsor, Svenska sportdykarförbundet passade på att ta fasta på erbjudandet att sponsorer kan använda Dyktankhuset för egna möten och i samband med presentationen av Dyktankhuset för den nya guldsporns styrelse passade man på att ha ett arbetsmöte.

Silversponsorer

AirMedic.se
Specialistmottagning
[Internetbokning](#)

Fartygsmagasinet i Stockholm AB
Österlånggatan 19, Gamla Stan i Stockholm (Öppet tor & fre 11-18, lör 11-15)
mail@seaborne-fartygsmagasinet.com
www.seaborne-fartygsmagasinet.com

Yrkesdykarskolan Göteborg

Professionell IDSA-dykarskola som utbildar enligt försvarsmakten och IDSA till alla certifikatsnivåer

Skolan där alla skall växa



YRGO



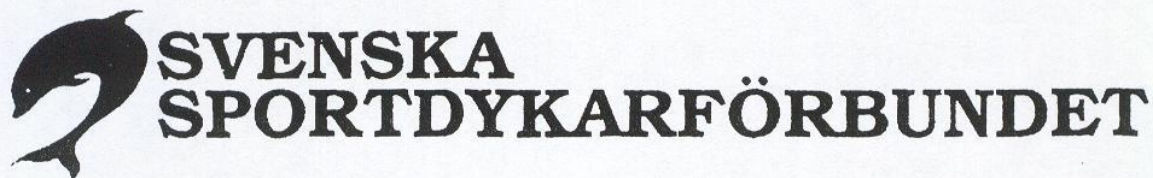
**SVENSK BRAND
& DYKTEKNIK**
www.branddyk.se



DKN BERG

Guldsponsorer:

Vi hälsar vår senaste guldsponsor, Svenska Sportdykarförbundet välkommen till ett, som vi hoppas, flerårigt samarbete. SSDF deltog i Skärgårdsmässan, kommer att ha en Klubsäkerhetsombudsutbildning i Dyktankhuset i september och planerar redan nu att vara med vid våra dykningar på Skärgårdsmässan 2016.



Idrottens Hus, 123 87 Farsta, tel 08-605 63 75, fax 08-605 63 72



KRÅKÅS MARINA AB är ett erfaret anläggnings-dykeri med stor mobilitet, både till lands och till sjöss. I företaget finns sammantaget över 100 års erfarenhet av anläggnings-dykeri. Svenskt och internationellt anläggnings-dykarcertifikat enl. EDTC:s normer. Vi utför ALLA typer av anläggningsuppdrag i och i anslutning till vatten. Specialiteter: Byggnation och reparationer av anläggningar i trä, stål och betong, borrhning och sprängning samt läggning och upptagning av sjökabel och ledningar. Vi har för närvarande ramavtal med FORTUM GENERATION AB gällande dykningar på deras samtliga anläggningar.

#



Tele, Gotland. 0498-29 77 00
Tele, Stockholm. 08-747 00 05

E-post. info@curt-nyberg.se
Web. www.curt-nyberg.se

På sortimentet finns bla.:

- *Högtryckskompressorer
- *Ventiler & ventilsystem
- *Service & reservdelar
- *Lyftsäckar
- *Gasbostrar
- *Filter & avskiljare
- *Fyllningsramper
- *Dyktelefoner

#



Tidigare Trelleborg Protective Products AB

Aleris

FLYG- OCH DYKMEDICIN

#

INTERSPIRO

#

**RATTAR, SPÅKAR OCH VRED
ABSOLUT FÖRBJUDNA**



Vår idé är enkel, du koncentrerar dig på upplevelsen så ser vi till att utrustningen fungerar - utan din inblandning.

Xstream Dive exempelvis har inte en enda ratt eller spak som du skall vrida på för att den skall fungera. Optimal funktion oavsett djup är inbyggt redan från början - varför krångla till det?

#



NDE
Offshore

Framtida evenemang:
För uppdaterad info se vår hemsida www.sdhf.se

International Historical Diving Event

14-16 augusti, 2015

Dykarskolan Svanesund, Orust

#

Kulturarvsdagen med tema

“Människors värv och verk – en resa i industri- och teknikhistoria”. Dyktankhuset, Galärvarvet Stockholm
söndag 13 september. Läs mer inne i tidningen.

#

Julstämning på Dyktankhuset 6 december, 2015

#

Årsmöte i Göteborg 2016

#

Skärgårdsmässan, Galärvarvet Stockholm

27 – 29 maj 2016